

РЕШЕНИЕ

№ 3803

гр. София, 09.06.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 38 състав,
в публично заседание на 10.05.2023 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Татяна Жилова

при участието на секретаря Елена Георгиева и при участието на прокурора Милен Ютеров, като разгледа дело номер **218** по описа за **2023** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Съдебното производство е по реда на чл. 203 и сл. от Административнопроцесуалния кодекс (АПК) във връзка с чл. 1, ал. 2 от Закона за отговорността на държавата и общините за вреди (ЗОДОВ).

Производството по делото е образувано по искова молба, подадена от „Кепитъл Рекърдс“ ЕООД, с ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление в [населено място], чрез пълномощника му адв. Т., срещу Агенцията по вписванията, [населено място], с която моли да бъде осъден ответника да му заплати сумата от 1 007,50 лв., представляваща обезщетение за претърпени от него имуществени вреди, изразяващи се в направени разноски за обжалване на постановление от длъжностно лице при ответника отказ за вписване на промени в партидата на ищеца, отменен по съответния ред, от които сумата от 1 000,00 лв. заплатен адвокатски хонорар и 7,50 лв. платена такса за разглеждане на жалбата срещу отказа. В исковата молба са изложени подробни съображения за нейната основателност.

Ответникът, чрез процесуалния си представител юкр. И. е депозирал отговор на исковата молба, с който я оспорва като неоснователна.

Прокурорът дава заключение за неоснователен на предявения иск.

Съдът, след преценка на наведените доводи от страните, приема за установено следното:

По допустимостта на иска:

Предявен е иск с правно основание чл.1, ал.1 от ЗОДОВ.

Искът е допустим, тъй като е предявен от активно легитимирано лице срещу юридическото лице на административния орган, от чийто незаконосъобразен акт са произтекли твърдените вреди.

Установени факти:

С Решение № 51/ 8. 01. 2020 г. по търговско дело № 19/ 2020 г. по описа на Софийски градски съд е отменен отказ № 20191223101953/ 2. 01. 2020 г. на Агенцията по вписванията по заявление № 20191223101953/ 23. 12. 2019 г., подадено на основание чл. 13 от Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (ЗТРРЮЛНЦ) за вписване на промени по партидата на "Кепитъл Рекърдс" ЕООД. В посоченото дело се съдържа договор за правна защита и съдействие между дружеството и адв. Т. Т., по който е уговорено възнаграждение в размер на 1000 /хиляда/ лева, платено в брой при подписване на договора. Заплатена е и държавна такса в размер на 7, 50 лева (седем лева и петдесет стотинки) по същото дело.

Правни изводи:

Съгласно чл. 203 АПК, гражданите и юридическите лица могат да предявят иски за обезщетение за вреди, причинени от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица. Исковата защита е по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ. Фактическият състав на този текст изисква наличието на следните елементи: незаконосъобразен акт, действие или бездействие на орган или длъжностно лице на държавата или общината, при или по повод изпълнение на административна дейност, отменени по съответния ред, като в случаи на незаконосъобразно действие, същото би могло да бъде констатирано и в производството по обезщетението, вреда от такъв административен акт и причинна връзка между постановения незаконосъобразен акт, действие или бездействие и настъпилния вредоносен резултат. При липсата на който и да е от тези елементи, отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ не може да бъде реализирана.

Заявената искова претенция за обезвреда произтича от отмяната на отказ № 20191223101953/ 2. 01. 2020 г. на Агенцията по вписванията като незаконосъобразен с влязъл в сила съдебен акт.

Дейността по вписване в търговския регистър е регламентирана в чл. 22 и следващите от ЗТРРЮЛНЦ, като отказът от вписване подлежи на обжалване пред окръжния съд по седалището на търговеца.

В съответствие с изричната норма на чл. 28, ал.2 от ЗТР, Агенцията по вписванията отговаря за вредите, причинени на физически и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на длъжностни лица по регистрацията, по реда на ЗОДОВ. Следователно от една страна е налице акт, издаден в регистърно производството с охранителен характер - едностранно и безспорно, целящо да осигури съдебно съдействие на търговци за вписване на подлежащи на вписване обстоятелства и за обявяване на подлежащи на обявяване актове, а от друга страна, актът издаден в това производство законодателят е приравнил на административен, доколкото вредите от незаконосъобразността му се претендират по реда на чл.1 от ЗОДОВ. Следователно отказът за вписване в търговския регистър не е проява на административна дейност и не се постановява от административен орган в изпълнение на нормативно възложени му правомощия, но е приравнен на

административен акт по силата на чл. 28, ал.2 от ЗТР. На основание чл. 203 от АПК исковите за обезщетения за вреди, причинени на граждани или юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на административни органи и длъжностни лица, се разглеждат по реда на глава единадесета „Производства за обезщетения“. Следователно налице е първата предпоставка за реализиране на отговорността по ЗОДОВ: отменен по съответния ред акт, приравнен на административен акт.

Втората предпоставка за възникване на правото на обезщетение е наличието на вредоносен резултат, реално настъпили за ищеца вреди (имуществени и/или неимуществени). След като имуществената сфера на ищеца е засегната, като е намаляла със сумата, заплатена като адвокатски хонорар и държавна такса в съдебното производство по обжалване на властническия акт, то тази предпоставка също е осъществена. Размерът на претърпените вреди е доказан, в съответствие с писмените доказателства, приложени по търг. дело № 19/2020 г. по описа на СГС. Ищецът е упражнил правата си посредством упълномощен от него адвокат с нарочно пълномощно, като за осъществената защита е заплатил адвокатско възнаграждение по сключен договор за правна защита и съдействие в размер на 1000 лева. Заплатена е и дължимата се държавна такса в размер на 7,5 лева. Така заплатените адвокатско възнаграждение и държавна такса представляват имуществена вреда, която следва да бъде обезщетена чрез уважаване на предявения иск по чл. 1, ал. 1 от АПК. (Решение № 707 от 17.01.2019 г. по адм. д. № 9828/2018 г., III отд. на ВАС; Решение № 7393 от 17.05.2019 г. по адм. д. № 9730/2018 г., III о. на ВАС).

Тук е мястото да бъде посочено, че на съдебния състав му е известно, че практиката на Върховния административен съд по този въпрос е противоречива. Обратното на изложеното по-горе становище, а именно за неоснователност на иска, е застъпено в Решение № 14014 от 21.10.2019 г. по адм. д. № 4617/2019 г., III отд. на ВАС и Решение № 38 от 6.01.2014 г. по адм. д. № 932/2013 г., III о. на ВАС. Аргументирано е с предмета и характера на предявената претенция- адвокатски хонорар, платен в гражданско съдопроизводство, за което било неприложимо производството по чл. 1, ал. 1 по ЗОДОВ. Не всеки адвокатски хонорар, всяка сторена разноска представлявала вреда. Съгласно чл. 8, ал. 3 ЗОДОВ, във вр. с чл. 28, ал. 2 ЗТРРЮЛНЦ, когато закон или указ е предвидил специален начин на обезщетение, този закон не се прилага. В случая такъв ред бил налице, тъй като се претендирало обезщетяване на причинени имуществени вреди, произтичащи от отменен отказ на длъжностно лице по регистрацията в съдебното производство по отмяната му, изразяващи се в заплатено адвокатско възнаграждение, които представляват сторените от страната разноси в спорното производство. Постановяването на акт от несъдебен орган, подлежащ на оспорване пред съд, по предвиден в закона процесуален ред, отричал приложението на чл. 541 ГПК. Специалният закон-ЗТРРЮЛНЦ не препращал към разпоредбите на чл. 530 и сл. ГПК, а уреждал процесуалния ред по чл. 274 - 279 ГПК, по който следва да се осъществи контрол върху акта на длъжностното лице по регистрацията.С оглед предмета на обжалване в производството пред окръжния съд се разглеждала правилността на постановен от извънсъдебен орган отказ, който като последици има правораздавателен акт (правопроменящ ефект). За разлика от производството по вписване - чл. 19, ал. 1, чл. 21 от ЗТРРЮЛНЦ, което е едностранно, безспорно производство, производствата по обжалване - чл. 25, търсене на отговорност - чл. 28 и търсене на защита срещу

вписано обстоятелство - чл. 29 ЗТРРЮЛНЦ нямали такъв характер и в тях следва да се конституира ответник, който евентуално и да носи отговорност за разноски. В случая разноските, направени в хода на търговско или гражданско производство не представлявали вреди по смисъла на чл. 28, ал. 2 ЗТРРЮЛНЦ, нито по смисъла на ЗОДОВ. Налице бил процесуален ред, по който може да се реализира правото на възстановяване на платени суми, изразяващи се в заплатено адвокатско възнаграждение и дължимата се държавна такса в производството по обжалване, определен в чл. 25 ЗТРРЮЛНЦ. Отказът подлежал на обжалване пред окръжния съд по седалището на търговеца или юридическото лице, като съдът разглеждал жалбата в състав от един съдия в закрито заседание по реда на глава двадесет и първа "Обжалване на определенията" от Гражданския процесуален кодекс. Решението на съда подлежал на обжалване в 7-дневен срок от съобщаването му пред съответния апелативен съд, чието решение е окончателно. При този процесуален ред нямало основание за възстановяване на заплатеното адвокатско възнаграждение в посоченото производство чрез исковата защита, основано на принципа на отговорността за вреди. Настоящият съдебен състав подкрепя първото становище, като намира, че висиящият правен спор попада в хипотезата на чл. 6, § 1 във вр. с чл. 13 от Европейската конвенция за защита правата на човека в неговия гражданско-правен аспект, доколкото касае обезщетение за вреди от незаконосъобразен акт на администрацията. Терминът "граждански" има автономно значение по Конвенцията. Съгласно подхода си по делото König срещу Германия, при определяне дали се прилага чл. 6, Съдът разглежда единствено характера на правото или задължението, предмет на делото. Освен това, в практиката на Съда правото на обезщетение от държавата за вреди в резултат от нейни незаконосъобразни действия /при това независимо дали са осъществени от административен или друг държавен орган или длъжностно лице/ е прието за гражданско, въз основа на имуществения му характер. Под права и задължения в чл. 6 се има предвид такива, които са признати от вътрешното право, независимо дали са защитени от Конвенцията. Както правото на съдебни разноски /признато и по АПК, и по ГПК/, така и правото на обезщетение за вреди от незаконосъобразни актове, действия и бездействия на Агенцията по вписванията, са признати от вътрешното право.

В момента, обаче, разпоредбата на чл. 25 ЗТРРЮЛНЦ и трайната съдебна практика на гражданските съдилища не представляват ефективно вътрешноправно средство за защита в случаите на заварени правоотношения, а именно при приключили съдебни производства по обжалване отказите за регистрация в Търговския регистър. Константно разноските в производствата пред гражданските съдилища не се присъждат с мотиви, че се касае за едностранно охранително производство.

Следователно, обстоятелството, че ищецът принципно е имал възможност да претендира разноските в производството по чл.25 ЗТРРЮЛНЦ, при разгледаната по-горе съдебна практика и вътрешноправна уредба, включително и в конкретния случай, не представлява гаранция за това, че той е разполагал с достъп до съд и с ефективно правно средство за защита на своите имуществени права, попадащи в обхвата на защита по ЕКПЧ. При това следва да се има предвид, че под "ефективни/ефикасни средства за защита" практиката на Европейския съд по правата на човека има предвид както съществуващата вътрешноправна нормативна уредба, така и трайната съдебна практика. Правото на ефективен достъп предполага, че има последователна система, регламентираща сезирането на съд, която е достатъчно

сигурна от гледна точка на изискванията си страните по съдебни производства да имат ясна, практическа и ефективна възможност да се обърнат към съд. В случая ищецът има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от независим и безпристрастен съд и в тази връзка следва да има на разположение ефикасни вътрешноправни средства за защита на претендираното от него право.

Ето защо, в конкретния случай ефективното средство за защита е именно искът по чл. 1 ЗОДОВ, вр. по чл. 28, ал.2 ЗТРРЮЛНЦ.

Константно разностите в производствата пред гражданските съдилища не се присъждат с мотиви, че се касае за едностранно охранително производство. В този смисъл е цялата трайна практика на търговските състави на окръжните съдилища.

Единственият вариант за компенсация пред дружеството, обжалвало незаконосъобразен отказ на длъжностно лице по регистрацията към ТР, който е отменен, е чрез иск по реда на ЗОДОВ срещу Агенцията по вписванията, защото тя отговаря за вредите, причинени на физически и юридически лица от незаконосъобразни актове, действия или бездействия на длъжностни лица по регистрацията по реда на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди /ЗОДОВ/. При промяната в нормативната уредба, каквато в случая е налице с приемането на чл. 28, ал. 2 от ЗТРРЮЛНЦ, следва да се приложи новата разпоредба на закона, която предвижда, че в обхвата на отговорността по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ е включена и тази произтичаща от вреди, причинени на физически или юридически лица от незаконосъобразни действия или бездействия на длъжностни лица по регистрацията по ЗТРРЮЛНЦ. В тази връзка, без значение е дали издадените актове на длъжностните лица по регистрацията могат да се определят като административни актове. Достатъчно е, че за целите на извъндоговорната отговорност на държавата са приравнени на такива. Ето защо, в конкретния случай ефективното средство за защита е именно предявеният иск по чл. 1, ал. 1 от ЗОДОВ във вр. с чл. 28, ал. 2 от ЗТРРЮЛНЦ.

Категорично е доказано заплащането на адвокатско възнаграждение за изготвяне и подаване на жалба срещу цитирания отказ, отразено в приложения по т. д. № 19/ 2020 г. по описа на Софийски градски съд договор за правна защита и съдействие, който служи и като разписка за изплащането му в брой, както и заплащането на дължимата държавна такса в производството пред Софийския градски съд. Това плащане представлява имуществена вреда за дружеството. Налице е и причинно-следствена връзка между претърпените вреди и отменения отказ, с оглед на което е налице и основание по чл. 1 и чл. 4 от ЗОДОВ да бъде ангажирана отговорността на държавата за претърпените от ищеца имуществени вреди. Причинна връзка е налице не само когато деянието причинява непосредствено вредата, а и когато създава условията, реалната възможност от увреждане и тази реална възможност е превърната в действителност по друга причина. В случая е налице именно такава връзка. Ангажирането на адвокат за правна защита при обжалване му пред съда е израз на нормалната грижа на засегнатото лице за собствените му права и законни интереси, които то намира за накърнени, а възнаграждението за този адвокат е императивно дължимо на основание чл. 36 от Закона за адвокатурата, като същото следва да се уговори именно с договор. След като ищецът има право на адвокатска защита при оспорването на издадения отказ на ответника и същевременно дължи възнаграждение за нея, което следва да се уговори в договор, както и след като е платил дължимото, то

той е разходвал средствата именно, за да се защити по надлежния ред срещу незаконосъобразния отказ на ответника. Въпреки незадължителността на осъществяваната защита по ЗТРРЮЛНЦ, платените средства за нея подлежат на възстановяване, защото правото на защита, включващо и адвокатска такава, е основно право, конституционно гарантирано - чл. 56 от Конституцията на Република България, което не може да се ограничава по никакъв начин, включително и под заплахата за невъзстановяване на заплатения адвокатски хонорар, въпреки успешен изход на делото за оспорвания, ползвал същата. От т. д. № 19/2020 г. на Софийски градски съд безспорно се установява, че при оспорване на отказа ищецът се е ползвал от упълномощен защитник, с което непротиворечиво безспорно се установява връзката. Съдът приема, че за ищецът са настъпили неблагоприятни последици в имуществената сфера в размер на 1000 /хиляда/ лева за адвокатско възнаграждение, както и сумата от 7, 50 лева /седем лева и петдесет стотинки/, представляваща платена държавна такса, които са в резултат от обжалването на отказа. Въз основа на горното, настоящата инстанция намира исковата претенция за основателна и доказана, поради което същата следва да се уважи.

Разноски:

При този изход на спора, своевременно заявеното искане на пълномощника на ищеца за присъждане на разноските за исковото съдебно производство е основателно и следва да бъде уважено за доказаня им размер -1025 лева общо, от които 25 лева заплатена държавна такса и 1000 лева заплатено адвокатско възнаграждение-чл.10, ал.3 от ЗОДОВ.

Така мотивиран, Административен съд София-град, 38 –ми състав,

РЕШИ:

ОСЪЖДА, на основание чл.1, ал.1 ЗОДОВ, вр.чл 28, ал.2 от ЗТРРЮЛНЦ, Агенцията по вписванията да заплати „Кепитъл Рекърдс“ ЕООД, ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление в [населено място], Район „К. село“, [улица], сумата в размер на 1007.50 /хиляда и седем лева и петдесет стотинки/ лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди от отменен Отказ № 20191223101953/ 2. 01. 2020 г. на Агенция по вписванията, изразяващи се в заплатено адвокатско възнаграждение и държавна такса в съдебното производство пред Софийския градски съд по оспорване на отказа.

ОСЪЖДА, на основание чл.10, ал.3 от ЗОДОВ, Агенцията по вписванията, да заплати „Кепитъл Рекърдс“ ЕООД, ЕИК[ЕИК], със седалище и адрес на управление в [населено място], Район „К. село“, [улица], сумата в размер на 1025 (хиляда двадесет и пет) лева, разноски за настоящото съдебно производство.

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд в 14–дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ: